

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

**Małopolski Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
w roku szkolnym 2023/2024
19 stycznia 2024 r.**

/kod ucznia/

Temat: Bunt i marzenie

Etap rejonowy: W imię wolności

zadanie	liczba punktów		kody członków komisji sprawdzającej	liczba punktów po weryfikacji	kody członków Komisji Rejonowej
	możliwych do uzyskania	uzyskanych			
1.	1				
2.	12				
3.	7				
4.	2				
5.	3				
6.	7				
7.	19				
8.	11				
9.	4				
10.	4				
suma	70				

.....
/imię i nazwisko Przewodniczącego Komisji Rejonowej/

.....
/podpis/

miejsce na metryczkę

Droga Uczestniczko, Drogi Uczestniku Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego!

W tym roku w drugim etapie konkursu zaproponowaliśmy Ci namysł nad **wolnością** – wartością, o którą człowiek od zawsze walczył, a niejednokrotnie oddawał za nią swoje życie. W podanych do lektury tekstach zostały poruszone problemy związane z rajem, ludzkimi dążeniami do szczęścia, chęcią uszczęśliwienia drugiego człowieka nawet za cenę odebrania mu wolności.

Przeczytaj uważnie załączone fragmenty tekstów, a następnie odpowiedz na pytania związane z nimi oraz z konkursowymi lekturami. Pamiętaj, że sposób formułowania odpowiedzi oraz zapis wpływają na ocenę całego zadania.

A teraz kilka uwag technicznych:

1. Nie używaj korektora ani zmywalnych przyborów piśmiennych. Zadanie, w którym ich użyjesz, nie będzie oceniane.
2. Nie zapisuj rozwiązań drukowanymi literami – sposób zapisu wyrazów ma znaczenie przy ocenianiu pracy.
3. Odpowiedzi formułuj zgodnie z normą językową – w zadaniach krótkiej odpowiedzi ocenie podlega także poprawność językowa.
4. Błędną odpowiedź przekreśl. Obok zapisz odpowiedź poprawną.
5. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane. Jeśli chcesz, aby jakiś fragment pracy był oceniony w brudnopisie, zaznacz to.
6. Na rozwiązanie **10 zadań masz 120 minut**.
7. Możesz uzyskać **70 punktów**.

Życzymy powodzenia!

Organizatorzy

W raju, czyli w Utopii

Zadanie 1. (0-1)

W raju doszło do zdarzenia brzemiennego w skutki dla całej ludzkości.

Wyjaśnij, dlaczego Bóg zakazał ludziom zrywać owoce z drzewa wiadomości dobrego i złego.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1	1

Zadanie 2.

Autorzy tekstów różnie interpretują biblijną scenę grzechu pierworodnego.

a) (0-2) Opisz moment zerwania owocu przedstawiony przez:

* Annę Kamińską w tekście *Wygnanie z raju*

.....

.....

.....

.....

* Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w jednoaktówce *Żarłoczna Ewa*

.....

.....

.....

.....

* Michała Anioła na fresku

.....

.....

.....

.....

2	2

b) (0-2) Porównaj działanie Boga po złamaniu zakazu przez ludzi przedstawione w *Księdze Rodzaju* i w wierszu Czesława Miłosza *Ogrodnik*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2	2

c) (0-6) Przeczytaj zamieszczoną poniżej definicję *wolności* ze słownika języka polskiego.

2. <i>blm</i> «możliwość podejmowania decyzji zgodnie z własną wolą, nieskrępowanego działania, uwarunkowanego ogółem czynników społeczno-moralnych; niezależność osobista, swoboda»
--

Odwołując się do definicji *wolności* i przywołując dwa różne teksty na temat wygnania z raju, rozważ problem: *Czy człowiek w raju był wolny?* Przedstaw swoje stanowisko i uzasadnij je dwoma argumentami.

Twoja wypowiedź powinna liczyć co najmniej 60 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2	2	1	1	6

d) (0-2) Wyjaśnij, czym dla człowieka po wygnaniu stał się raj. Podaj co najmniej trzy różne interpretacje.

*

.....

*

.....

*

.....

2	2

Zadanie 3. (0-7)

„O biedne moje dzieci, więc tak wam się spieszy
Do piachu, w którym czaszka żółte zęby szczyrzy?”

Wyobraź sobie, że jesteś współczesną Ewą / współczesnym Adamem. Biorąc pod uwagę dzisiejszy świat (szanse i zagrożenia, osiągnięcia i porażki...), zredaguj monolog, w którym błogosławisz / przeklinasz „dar wolności”. Wprowadź co najmniej trzy różne środki stylistyczne.

Twoja wypowiedź powinna liczyć co najmniej 80 słów.

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1	1	2	1	1	1	7

Walcząc z cieniem...

Zadanie 4. (0-2)

W powieści Czarnoksiężnik z Archipelagu imię wszystkiego ma niezwykle znaczenie i należy je za wszelką cenę chronić.

Z podanych liter ulóż nazwy pięciu wysp, na których był główny bohater.

FIHFIS –

TONG –

KORE –

SOKSIL –

ROVHAN –

2	2

Zadanie 5. (0-3)

W powieści Ursuli Le Guin bardzo precyzyjnie zostało opisane Ziemiomorze.

Do podanych poniżej nazw geograficznych dopisz zasady ortograficzne, które wyjaśniają ich pisownię (w objaśnieniu uwzględnij zarówno słowo pospolite, jak i słowo własne).

wyspa Hosk –

.....

Wyspa Źródlanej Wody –

.....

Morze Pelnijskie –

.....

3	3

Zadanie 6. (0-7)

Poniższe cytaty informują o niezwykle ważnych wydarzeniach w życiu głównego bohatera z powieści *Czarnoksiężnik z Archipelagu*.

Rozpoznaj te zdarzenia i zapisz je w formie zdań złożonych.

a) „W dole wioski podpalony dom wciąż jeszcze płonął. Wieśniacy pobiegli gasić ogień, albowiem ich bitwa była wygrana. Na ulicy, pod wielkim cisem znaleźli Duny’ego, syna kowala; chłopiec stał o własnych siłach i nie odniósł ran, ale był niemy i oszołomiony jak od ogłuszenia. Wiedzieli dobrze, co zdziałał;”

.....

.....

.....

b) „– Panie – rzekł kowal – który nie dał się zastraszyć wielkim imieniem – mój syn skończy trzynaście lat w przyszłym miesiącu, ale chcieliśmy urządzić obrzęd jego Przejścia dopiero zimą, w czasie święta Powrotu Słońca”.

.....

.....

.....

c) „Gwiazdy zabłyśły na nowo, a trawy na zboczu pobielilo światło wschodzącego właśnie księżyca. Noc została uzdrowiona. Światło i ciemność trwały w przywróconej, stałej równowadze. Zwiercień znikł. Ged leżał na wznak jak długi, z ramionami rozrzuconymi, jak gdyby zachowującymi jeszcze szeroki gest przywitania i inwokacji. Jego twarz pociemniała od krwi, a na kosczi widniały wielkie czarne plamy. Mały otak skulił się przy jego barku, drżąc. A ponad Gudem stał starzec, którego płaszcz jaśniał blado we wschodzącym księżycu:”

.....

.....

.....

d) „– Ośmiu miałem synów, mały czarnoksiężniku – odezwał się potężny, oschły głos [...]. – Pięciu zginęło, jeden umiera: wystarczy. Zabijając ich, nie zdobędziesz mojego skarbu. – Nie chcę twojego skarbu.

Żółty dym wydobyl się z sykiem z nozdrzy potwora: był to smoczy śmiech”.

.....

.....

.....

e) „– Zmień postać! – krzyknęła Serret i sama jednym tchem wypowiadając zaklęcie, pomniejszyła się i przeobraziła w szarą mewę, po czym pofrunęła. Ale Ged pochylił się i zerwał źdźbło dzikiej trawy, które sterczało wyschnięte i kruche ze śniegu w miejscu, gdzie leżał martwy otak. Podniósł to źdźbło i przemówił do niego głośno w prawdziwej Mowie, wydłużyło się i zgrubiało; gdy skończył mówić, trzymał w dłoni wielką laskę – laskę czarnoksiężnika”.

.....

.....

.....

5	1	1	7

Zadanie 7. (0-19)

W średniowieczu powstawały pieśni o czynach, czyli chansons de geste.

Do kroniki sławiącej czyny Geda, zredaguj fragment o trzech niezwykłych – Twoim zdaniem – wydarzeniach. Scharakteryzuj czarnoksiężnika, zaprezentuj jego czyny i sposób jego działania. Pamiętaj, że w kronikach taki bohater był przedstawiany jako wzór. Zadbaj o stosowny język i środki stylistyczne.

Twoja wypowiedź powinna liczyć co najmniej 150 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1	3	3	2	1	1	1	1	3	2	1	19

Na folwarku, czyli w Antyutopii

Zadanie 8. (0-11)

Utwór George'a Orwella *Folwark zwierzęcy* można odczytywać jako bajkę o budowaniu totalitarnego państwa, w którym różne jednostki odgrywają określone role.

Na podstawie informacji (pierwsza kolumna tabeli) podaj bohaterów, którzy w powieściowym świecie pełnią taką funkcję, dopisz po dwie cechy ich charakteru oraz po jednym zdarzeniu, w którym ci bohaterowie brali udział. Zdarzenia zapisz w formie równoważników zdań.

funkcja / rola	bohater (imię, nazwa zwierzęcia)	<u>dwie</u> nazwy cech charakteru	<u>jedno</u> zdarzenie, w którym bohater bierze udział (forma równoważników zdań)
twórca idei			
przywódca			
wewnętrzny wróg			
literat, propagandzista			
robotnik, pracownik fizyczny			

2	2	2	2	2	1	11

Zadanie 9.

Squealer to świetny przykład manipulatora.

Przeczytaj definicję słownikową oraz fragment jego wystąpienia do zwierząt.

manipulacja – 2. «wykorzystywanie jakichś okoliczności, naginanie lub przeinaczanie faktów w celu udowodnienia swoich racji lub wpływania na cudze poglądy i zachowania»

– Towarzysze! – zawołał, podrygując ze zdenerwowania – wyszła na jaw rzecz straszliwa. Oto Snowball przeszedł na żołąd Fredericka z Pinchfield, który obecnie knuje przeciw nam, chce na nas napaść i odebrać nam folwark! Gdy nastąpi atak, Snowball posłuży za przewodnika. Jest jednak coś jeszcze gorszego. Dotychczas sądziliśmy, że Snowball się zbuntował, powodowany próżnością i wygórowanymi ambicjami. Byliśmy w błędzie, towarzysze! Czy wiecie, jakie były rzeczywiste przyczyny tego buntu? Snowball był od samego początku w zмовie z Jonesem! Cały czas działał jako jego tajny agent. Wynika to czarno na białym z dokumentów, które pozostawił i które odkryliśmy dopiero teraz. Tak sobie myślę, towarzysze, że wyjaśnia to bardzo wiele. Czyż bowiem nie widzieliście na własne oczy, jak ów zdrajca usiłował – na szczęście bezskutecznie – spowodować naszą klęskę i pogrom w Bitwie po Oborą? [...]

Gdybyście umieli czytać, pokazałbym wam zapiski, w których sam to przyznaje. Zadanie tego nikczemnika polegało na tym, iż w krytycznym momencie miał dać sygnał do ucieczki i w ten sposób oddać pole nieprzyjacielowi. Mało brakowało, a byłoby mu się powiodło – można rzec, towarzysze, że powiodłoby się z całą pewnością, gdyby nie nasz bohaterski przywódca, towarzysz Napoleon. Czy nie pamiętacie, jak w tej samej chwili, gdy Jones i jego parobcy wpadli na podwórze, Snowball nagle się odwrócił i dał nogę, a za nim wiele zwierząt? A czy nie pamiętacie, że gdy w naszych szeregach zapanował popłoch i wszystko wydawało się stracone, towarzysz Napoleon rzucił się jak burza naprzód, krzycząc: „Śmierć ludzkości!” i zatopił zęby w łydce Jonesa? Towarzysze, TO przecież chyba pamiętacie! – wołał Squealer, kiwając się z boku na bok.

George Orwell, *Folwark zwierzęcy*, tłum. B. Zborski, Wydawnictwo DaCapo, Warszawa 1996, s. 70-72.

a) (0-3) Podaj trzy różne sposoby manipulacji, które Squealer zastosował w swojej przemowie do zwierząt, i zilustruj każdy z nich odpowiednim cytatem z powyższego tekstu.

.....

.....

.....

.....

3	3

b) (0-1) Napisz, co stało się na folwarku „Po czterech dniach, późnym popołudniem”.

1	1

Zadanie 10. (0-4)

Bardzo często Utopia staje się Antyutopią. Po spotkaniu Napoleona z panem Pilkingtonem zmieniły się symbole na Folwarku.

Do podanych znaków (pierwsza kolumna tabeli) dopisz, jakie były na początku rewolucji oraz jak zostały zmienione na końcu historii.

znak	opis znaku z początku rewolucji	zmiana znaku na końcu historii
nazwa folwarku		
sztandar		
forma zwrotu do drugiego zwierzęcia		
przykazania na smołowanej ścianie stodoły		

1	1	1	1	4

